

Rundgång i bubblan

- Kommuner och stat lägger minst 50 miljoner på att prata med sig själva i Almedalen

Minst 50 miljoner skattekröner spenderas under Almedalsveckan

Almedalsveckan lyckades övervintra covidpandemin och lever vidare i ett kompaktare format. De tidiga årens politiska tal har utvecklats till att bli Sveriges största mötesplats för politisk debatt och påverkan. 1991 var första året som samtliga partiledare fanns på plats. Nu trängs politiska partier, organisation, företag, media och offentliga aktörer med en och annan privat besökare i Almedalen. Kostnaderna för att synas på plats med egna event är höga.

Efter covidpandemin har Almedalsveckan flyttats en vecka tidigare, och blivit betydligt kompaktare när varje parti får en halvdag istället för som tidigare en egen dag i kalendariet. Årets Almedalsvecka äger rum tisdag 27 juni till lördag 1 juli. Ett arrangemang bestående av färre dagar betyder också färre arrangemang. Men stat, kommun och region fortsätter att ta stor plats i Almedalen, med en hög kostnad för skattebetalarna.

De officiella programpunkterna kostar skattebetalarna ett minimum på 50 miljoner kronor under de fem dagar Almedalsveckan pågår. År 2023 finns det 2069 registrerade arrangemang i det formella almedalskalendariet¹. Av dessa är 201 arrangemang som anordnas av cirka 140 myndigheter, kommuner eller regioner enligt programmet – till en kostnad vi bedömer ligga i spannet 35-66 miljoner kronor. Myndighetschefer och politiker som har daglig tillgång till varandra och till riksdag och regering spenderar alltså 10 miljoner skattekröner per dag under Almedalsveckan för att skapa arenor för samtal och påverkan. Detta är bara kostnaderna för de offentliga arrangemangen, utöver detta tillkommer informella möten, luncher, middagar och andra stängda event. Dessutom tillkommer en stor mängd arrangemang som bekostas av skattemedel men via kommunala bolag, samarbetsorganisationer eller andra organisationer.

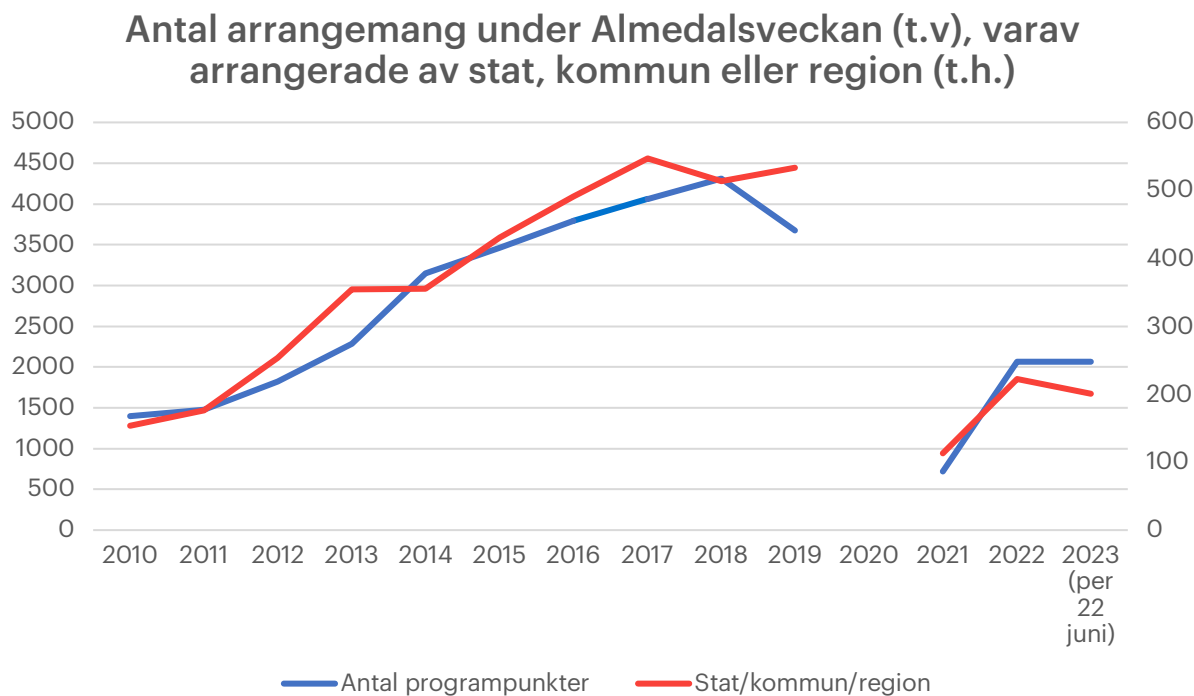
Almedalen en dyr vecka för skattebetalarna

De senaste decenniernas explosionsartade utveckling av Almedalsveckan, trots covidpandemin, innebär att kostnaderna för att delta blir allt högre. Resor, boende och seminarielokaler har i många fall ökat dramatiskt i pris. Medverkande organisationer lägger dessutom ned ett betydande förberedelsearbete inför sitt deltagande. Att privata företag och organisationer satsar stort i Almedalen är en sak. Men en oroande trend är den höga närvaron av de många offentliga aktörerna som är på plats varje år och som fortsätter växa i takt med att det privata intresset att delta i programmet växer. Det handlar om statliga myndigheter, kommuner och landsting, men också skattefinansierade organisationer, som lägger ned betydande summor på att arrangera evenemang eller skickar politiker och tjänstemän för att nätverka.

Att sticka ut i det omfattande bruset med över 2 000 evenemang är nästintill omöjligt. Offentliga aktörer bör därför noga överväga om Almedalen är bästa platsen för sina syften. De ska hushålla med skattebetalarnas pengar. Vilken nytta får skattebetalarna av att de är på plats några dagar i Almedalen? Vissa offentliga aktörer har emellertid informationsplikt som kan berättiga närvaron.

¹ Almedalsveckans officiella program per den 22 juni 2023.

Det är svårt att uppskatta hur mycket skattepengar det offentliga närvaro under Almedalsveckan i realiteten uppgår till. Till stor del beror det på bristande transparens hos de offentliga aktörerna. Skattebetalarnas förening har emellertid räknat på hur mycket skattepengar det kan röra sig om. Våra beräkningar visar på att det, enbart bland de offentliga aktörer som arrangerar evenemang, handlar om mellan 35 och 66 miljoner kronor beroende på hur vi räknar. Medelvärdet för våra metoder, den lägre summan utifrån det offentliga egna budgetuppgifter och den högre utifrån vår uppskattning av kostnaderna, visar att det handlar om runt 50 miljoner kronor 2023.

Vilka offentliga aktörer arrangerar seminarier?

Allt från statliga myndigheter till så väl stora som små kommuner och regioner anordnar egna seminarier och event under Almedalsveckan. Detta trots den höga kostnaden att arrangera verksamhet just denna vecka. Den stora mängden event gör det dessutom nästan omöjligt att nå igenom med sitt budskap. I tabellen nedan finns ett axplock av de 140 offentliga aktörer som står bakom de 201 arrangemang som fanns i det officiella programmet den 22 juni 2023. Det är inte heller ovanligt att man anordnar evenemang tillsammans med andra offentliga aktörer. Därav kan vissa av de 140 aktörer som anordnar arrangemang stå bakom så få som ett, medan andra så många som var fjärde arrangemang i kategorin, vilket är fallet Uppsala universitet. Tabellen utgör bara ett axplock, men tydliggör att skillnaderna mellan olika offentliga aktörer är stor. Utöver kommuner, regioner och statliga myndigheter deltar vissa också via samarbetsorganisationer och kommunala bolag. Ett exempel är Mötesplats Jönköping, en samarbetsorganisation som består av Jönköpings kommun, länsstyrelsen, regionen och högskolan i Jönköping och som anordnar 33 evenemang under årets Almedalsvecka. Många kommuner deltar inte alls under veckan bör tilläggas.

Arrangör	Antal evenemang
Uppsala universitet	54
Region Gotland	34
Region Jönköping	14
Lunds universitet	13
Linköpings kommun	12
Norrköpings kommun	12
Myndigheten för psykologiskt försvar	10
Myndigheten för unga och civilsamhällsfrågor,MUCF	9
Göteborgs Universitet	9
Försvarsmakten	9
Region Östergötland	8
Region Norrbotten	7
Jönköpings kommun	6
Stockholms Stad	3
Region Örebro län	2
Myndigheten för skydd och beredskap	1
Luleå kommun	1

Vad kostar Almedalen skattebetalarna 2023?

Under Almedalsveckan 2023 så fanns det 22 juni 2 069 evenemang i det officiella programmet. 201 av dessa arrangemang anordnas av en organisatör i kategorin stat/kommun/region(/landsting). Totalt finns ett 140 tal arrangörer i den kategorin i programmet. Många anordnar bara ett event, andra anordnar så många som ett 50-tal.

Att bara 201 evenemang skulle vara skattefinansierade är dock lågt räknat. Mörkertalet är stort när man tvingas utgå från programmets formella kategorier av arrangörer. Utöver de som klassas som stat/kommun/region tillkommer en stor mängd arrangemang som bekostas av skattemedel men via kommunala bolag, samarbetsorganisationer eller andra organisationer. Dessa har vi inte med i våra modeller. Modellerna tar dessutom bara hänsyn till arrangemang i det officiella programmet. Informella möten, middagar, mingel och andra stängda event är inte beräknade.

För dessa 201 evenemang beräknar vi dock att kostnaderna uppgår till ett minimum på 50 miljoner kronor. Det motsvarar alltså 10 miljoner kronor per dag som Almedalsveckan pågår. Detta baserar vi på följande två modeller:

Modell 1 – Beräkning baserad på tidigare, egna uppgifter från offentliga aktörer

Vi har undersökt ett urval av myndigheter, kommuner och regioner (21 stycken) som arrangerade evenemang under 2017 års Almedalsvecka och deras egen skattning av kostnaden att delta, i huvudsak från budgetuppgifter för 2017². Vi har sedan tagit genomsnittskostnaden per evenemang för dessa aktörer och multiplicerat med antalet evenemang som det offentliga väntas anordna i år.

Seminarier helt i egen regi räknas som ett seminarium, seminarium i samregi viktas efter hur många arrangörer som håller i seminariet. Om det framgår hur stor andel av kostnaden aktören vi undersökt stått för har den viktats efter det värdet. Heta stolen och träffpunkter har viktats som 1/10 seminarium, då de i regel inte är lika kostsamma att arrangera.

En del aktörer är tydliga med att resor och logi ingår i den kostnad de anger för Almedalen, men inte förberedelsekostnader och efterarbete. Vi har därför lagt till kostnader för förberedelser och efterarbete motsvarande en månads arbetstid för två anställda med en månadslön på 39 600 kronor, dvs en total lönekostnad på 104 100 kronor (inkl. arbetsgivaravgifter). Det är en försiktig uppskattning, sannolikt har aktörerna i genomsnitt lagt ner betydligt mer tid i förberedelser och efterarbete för Almedalen givet hur mycket de satsar under Almedalsveckan, inte minst de som anordnar en stor mängd arrangemang. Det handlar exempelvis om interna och externa möten, framtagande av rapporter och trycksaker, bokningar av lokaler, resor och boende. Det är även förekommande att externa PR-byråer anlitas för att samordna och hjälpa till med Almedalsplaneringen.

Vissa av aktörerna i vårt urval är öppna med att de kostnader de redovisat inte inkluderar resa, logi och lönekostnader för de som åker till Almedalen, exempelvis Malmö stad som skickade 42 tjänstemän, sex kommunalråd och två politiska sekreterare. Vi har valt att inte kompensera för det, eftersom det i många fall är otydligt om kostnaden ingår eller ej i budgetuppgifterna. Det bidrar också till att skattningen är försiktig. I realiteten är kostnaden sannolikt betydligt högre.

Modell 2 – Vår beräkning av det offentligas utgifter i Almedalen

Evenemangskostnader: 113 300 kronor per seminarium och 11 300 kronor för heta stolen och träffpunkter. Då ingår alla kostnader som är förknippade med genomförandet av evenemanget som lokal, ersättning till deltagare i seminariet, förtäring, inbjudan och annonsering.

² Uppgifterna som ligger underlag för beräkningarna finns tydligt redovisade i rapporten *100 miljoner skattekröner spenderas under Almedalsveckan 2018* (Skattebetalarnas förening).

Förberedelse och efterarbete: Vi räknar med att varje enskild arrangör lägger ner motsvarande en månads arbetstid för två anställda med en månadslön på 39 600 kronor. Lönekostnaden för detta blir 104 100 kronor (samma antagande som i modell 1).

Deltagande: Vi räknar med att boende i snitt kostar 6 200 kronor per deltagare, resa 2 800 kronor och mat/traktamente 1 100 kronor per deltagare. Totalt blir det 10 100 kronor per deltagare.

Lön/arvoden: Bland de som åker till Almedalen är många kommunalråd, höga chefer inom förvaltningen och kommunikatörer. Dessa grupper har en relativt hög lön. Vi räknar dock med en genomsnittlig månadslön på 45 300 kronor för deltagarna och att de i snitt är i Almedalen under tre dagar. Det är en låg skattning. I snitt uppgår därmed lönekostnaden för de som åker till Almedalen till 8 500 kronor under tiden de är där och inte kan arbeta med sina ordinarie arbetsuppgifter.

Antal deltagare per arrangör: Vi räknar med att varje arrangör skickar 12 personer. Bland de 21 aktörer vi undersökt i modell 1 har 15 redovisat hur många som var på plats i Almedalen för undersökt år. Det genomsnittliga antalet deltagare uppgick bland dessa till 22 personer per arrangör. Vi tar höjd för att de aktörer vi undersökt ligger över genomsnittet och sänker därför snittet till 12 deltagare i vår beräkning.

Utfall modell 1 för 2023

Genomsnittskostnaden för ett arrangemang baserat på de offentliga aktörernas egna uppgifter uppgår inflationsjusterat till 113 000 kronor per arrangemang. För de 201 arrangemang som den 22 juni fanns inrapporterade i det officiella programmet, viktat för arrangemang som görs i samregi med extern part samt för mindre event, uppgår den totalkostnaden till 19,9 miljoner kronor.

Till det tillkommer förberedelsekostnader och efterarbete på 104 100 per aktör. För de 140-tal aktörer som anordnar seminarier beräknas den kostnaden till 14,6 miljoner kronor.

Totalkostnaden enligt modell 1 blir då 34,5 miljoner kronor.

Utfall modell 2 för 2023

Med en seminariekostnad på 113 300 kronor per seminarium och en tiondel av det för enklare arrangemang. Totalkostnaden för detta uppgår, viktat för arrangemang i samregi, till 19,8 miljoner kronor.

Till det tillkommer deltagande, förberedelser och löner för varje arrangör. För de 140-talet arrangörer i programmet beräknar vi att man i genomsnitt deltar 12 personer. Det summerar till 1 680 offentliga deltagare. Vi utgår ifrån att de deltar i snitt i tre dagar.

Kostnader för deltagande (resa, boende, mat och traktamente) uppskattar vi till 17 miljoner kronor.

Kostnader för förberedelser och efterarbete uppskattar vi till 14,6 miljoner kronor.

Kostnader för lön/arvoden för deltagande under tre dagar uppskattar vi till 14,3 miljoner kronor

Total kostnad enligt modell 2 blir då 65,8 miljoner kronor.